

Sygn. akt VII U 966/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Zabrocka

Protokolant: st.sekr.sąd. Alina Bastuba

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2013 r. w Gdańsku

sprawy S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 8 marca 2013 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. i przyznaje ubezpieczonemu S. S. prawo do emerytury od dnia 24 stycznia 2013r.

/ na oryginale właściwy podpis/

Sygn. akt VII U 966/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 08 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił S. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. wobec nieudowodnienia 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 5 lat, 4 miesiące i 22 dni. Organ rentowy nie uznał ubezpieczonemu okresu zatrudnienia w Fabryce (...) od dnia 07 września 1972 r. do dnia 25 października 1973 r. oraz od dnia 06 listopada 1975 r. do dnia 30 czerwca 1986 r. jako pracy w szczególnych warunkach, albowiem z przedłożonych przez ubezpieczonego dokumentów wynika, że w ww. okresach pracował on na stanowiskach „ślusarz narzędziowy” oraz „ślusarz – ostrzacz”, a powołane przez zakład pracy przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach ...(Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie A dziale III pod poz. 78 w pkt 4 stanowiącym załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 3 MHiPM z dnia 30 marca 1985 r. wymieniają stanowisko „ostrzacz”, czego – jak wskazał ZUS – nie można stwierdzić na podstawie przedłożonych dokumentów.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony S. S. wniósł o jej uchylenie i ponowne rozpatrzenie jego wniosku o przyznanie prawa do emerytury. Wskazał, że brak odpowiednich wpisów na jego świadectwie pracy wynika z niedopatrzania pracodawcy. Wyjaśnił, że w zakwestionowanym przez ZUS okresie czasu jego praca polegała na ostrzeniu narzędzi, pił tarczowych itp. Pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji. Ponadto dodał, że nie uznał również ubezpieczonemu jako okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 02 marca 1987 r. do dnia 30 stycznia 1993 r. w (...) Sp. z o.o. w P. Oddział w K. z uwagi na rozbieżności wynikające ze złożonych do akt dokumentów.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony S. S., urodzony dnia (...), w dniu 24 stycznia 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę.

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił na dzień 01 stycznia 1999 r. 29 lat, 8 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 5 lat, 4 miesiące i 22 dni pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 08 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił S. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nieudowodnienia wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Dowód : akta emerytalne plik III : wniosek – k. 1 – 2, karta przebiegu zatrudnienia – k. 42, raport ustalenia uprawnień do świadczenia – praca w szczególnych warunkach – k. 43, decyzja ZUS – k. 44.

Wnioskodawca S. S. ukończył szkołę zawodową w zawodzie ostrzarza.

W okresie od dnia 21 września 1970 r. do dnia 30 czerwca 1986 r. ubezpieczony był zatrudniony w Fabryce (...) w S.. Początkowo został on przyjęty jako uczeń praktycznej nauki zawodu, a od dnia 07 września 1972 r., po ukończeniu szkoły, zatrudniono go na stanowisku ślusarza narzędziowego. Pracę na tym stanowisku ubezpieczony wykonywał do końca swojego zatrudnienia, przy czym niekiedy w dokumentach osobowych wpisywano mu stanowisko ślusarz – ostrzacz. W okresie od dnia 26 października 1973 r. do dnia 15 października 1975 r. ubezpieczony odbywał czynną służbę wojskową. Do pracy, na poprzednio zajmowane stanowisko, powrócił w dniu 06 listopada 1975 r.

Pracę na stanowisku ślusarza narzędziowego ubezpieczony wykonywał w Ostrzarni. Był to dział fabryki, w którym ostrzyło się wszystkie narzędzia jakie były używane w zakładzie, tj. piły tarczowe, noże, frezy, wiertła, nożyczki i inne tnące narzędzia wykorzystywane przy produkcji mebli. Jego praca w tym okresie polegała przede wszystkim na ostrzeniu tychże narzędzi za pomocą maszyn i jedynie mniejsze rzeczy np. nożyczki ostrzyło się ręcznie. Pracę ostrzarza wykonywał stale przez 8 godzin dziennie. Ubezpieczony nie wykonywał żadnej innej pracy. Pracował tak jak cały zakład na trzy zmiany, a po stanie wojennym, na dwie zmiany. W zakładzie zatrudnionych było około 1.200 osób.

Oprócz działu Ostrzarni w zakładzie znajdował się również dział Ślusarni, ale ubezpieczony tam nigdy nie pracował. Dział ten znajdował się w zupełnie innym miejscu. Pracowano tam przy naprawach maszyn razem z mechanikami i elektrykami.

Dowód : akta emerytalne plik II – kserokopia książeczki wojskowej – k. 6; akta osobowe wnioskodawcy (k. 16 akt sprawy) : świadectwa pracy – k. 3, 4, 7 C, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach – k.8 C, umowa z dnia 21.09.1970 r. – k. 2 B, zaświadczenie ukończeni nauki zawodu – k. 4, przyjęcie do pracy – k. 5, wniosek z dnia

27.04.1973 r. – k. 6, umowa o pracę z dnia 06.11.1975 r. – k. 12; akta sprawy : zeznania świadka B. G. – k. 33, zeznania świadka S. K. - k. 33 – 34, zeznania świadka H. S. – k. 34 – 35, zeznania ubezpieczonego S. S. – k. 31 – 32 w zw. z k. 35.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy, w tym akt osobowych wnioskodawcy i akt emerytalnych, których wiarygodności i autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków B. G., S. K. i H. S., które jako osoby obce, nie zainteresowane wynikiem postępowania w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że ich zeznania są logiczne, spójne, obiektywne i korespondują z pozostałym zgromadzonym w aktach sprawy materiałem dowodowym, jak również z zeznaniami ubezpieczonego S. S., które również zdaniem Sądu zasługiwały na wiarę.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego S. S. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009, Nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej : 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia, w dziale III (w hutnictwie i przemyśle metalowym) pod pozycją 78 wymienione jest szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne.

Posiłkowo wskazać można, iż w wykazie A, dziale III pod poz. 78 w pkt 4 załącznika Nr 1 do zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. U. MHiPM Nr 1 – 3, poz. 1) wymienione jest stanowisko ostrzarza.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony osiągnął 60 rok życia, na dzień 01 stycznia 1999 r. udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach może zostać uznany okres zatrudnienia wnioskodawcy w Fabryce (...) od dnia 07 września 1972 r. do dnia 25 października 1973 r. oraz od dnia 06 listopada 1975 r. do dnia 30 czerwca 1986 r. jako pracy w szczególnych warunkach, gdyż jak wskazał pozwany organ rentowy, z przedłożonych przez ubezpieczonego dokumentów wynika, że w ww. okresach pracował on na stanowiskach „ślusarz narzędziowy” oraz „ślusarz – ostrzacz”, a powołane przez zakład pracy przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach ... (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie A dziale III pod poz. 78 w pkt 4 stanowiącym załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 3 MHiPM z dnia 30 marca 1985 r. wymieniają stanowisko „ostrzacz”, czego zdaniem ZUS nie można stwierdzić na podstawie przedłożonych dokumentów.

Wprawdzie organ rentowy nie uznał również ubezpieczonemu jako okresu pracy w szczególnych warunkach okresu od dnia 02 marca 1987 r. do dnia 30 stycznia 1993 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w P., niemniej jednak ubezpieczony nie domagał się zaliczenia tegoż okresu do jego stażu w warunkach szczególnych, gdyż jak wskazał, uwzględnienie okresu zatrudnienia w Fabryce (...) jest wystarczające do przyznania mu wnioskowanego świadczenia (vide : k. 32 akt sprawy).

W ocenie Sądu, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie zatrudnienia w Fabryce (...), tj. w okresie od dnia 07 września 1972 r. do dnia 25 października 1973 r. oraz od dnia 06 listopada 1975 r. do dnia 30 czerwca 1986 r. znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Wskazać należy, iż charakter wykonywanej przez ubezpieczonego pracy wynika przede wszystkim z zeznań wnioskodawcy oraz świadków – współpracowników ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia – którzy zgodnie zeznali, iż wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie jako ostrzacz na dziale

Ostrzarni. Jego praca polegała na ostrzeniu różnego rodzaju narzędzi wykorzystywanych do produkcji mebli i nigdy nie wykonywał jakichkolwiek innych prac, w tym prac ślusarskich. Jak wynika z zeznań wnioskodawcy, w Fabryce znajdował się osobny dział Ślusarni, gdzie ślusarze pracowali razem z mechanikami i elektrykami przy naprawach maszyn i ubezpieczony nigdy tam nie pracował. Co więcej, zeznający w sprawie świadkowie wprost wskazali, że im również, mimo, że pracowali na Dziale Ostrzarni i wykonywali faktycznie czynności ostrzacza, to także w dokumentach wpisywano im stanowisko ślusarza narzędziowego. Zdaniem Sądu, świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli bowiem zatrudnieni wraz z ubezpieczonym mniej więcej w tym samym okresie czasu, w tych samym zakładzie pracy. Sąd również nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować ich wiarygodność.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska (np. ślusarz narzędziowy, ślusarz – ostrzacz – co zostało dowiedzione przez ubezpieczonego w tym postępowaniu), tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (tak Sąd Najwyższy w wyrokach : z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009, nr 5-6, poz. 75, z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283, z dnia 4 października 2007 r., I UK 111/07, z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008, nr 21 - 22, poz. 329, z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008, nr 21 - 22, poz. 325).

W ocenie Sądu, ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnął 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a także na dzień 01 stycznia 1999 r. spełnił przesłankę co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że wnioskodawca w spornych okresach czasu wykonywał pracę na stanowisku ostrzacza, wobec tego był zatrudniony na stanowisku, o którym mowa w pkt 78 działu III wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Uwzględnienie bowiem spornych okresów wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą, a zatem, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania wnioskodawcy świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił decyzję organu ubezpieczeniowego i przyznał S. S. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 24 stycznia 2013 r., tj. od dnia ukończenia 60 roku życia, mając na uwadze fakt, iż wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w dniu 24 stycznia 2013 r. oraz dyspozycję art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którą świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

SSO Elżbieta Zabrocka